

Leppefisk.com as
Postboks 111
4524 Lindesnes

Oslo, 26.02.2019

Deres ref.:
19S47D04

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2019/1901

Saksbehandler:
Sindre Sæterlid Aas

Vedtak om tillatelse til innførsel av leppefisk fra Sverige til bruk som rensefisk i akvakultur – Leppefisk.com AS

Miljødirektoratet gir Leppefisk.com AS tillatelse til innførsel av leppefisk (bergnebb, grønngylt og berggylt) fra Sverige til bruk som rensefisk i akvakulturanlegg i Norge, jf. forskrift om fremmede organismer § 6 og/eller § 10/§ 11 første ledd bokstav c.

Om søknaden

Det vises til søknad datert 24.01.2019, hvor Leppefisk.com AS søker om tillatelse til innførsel av totalt ca. 1,3 mill. villfanget leppefisk fra Sverige. Leppefisken skal fiskes i farvann fra Gøteborg til norskegrensen og gjelder anslagsvis ca. 700 000 individer av bergnebb (*Ctenolabrus rupestris*), ca. 500 000 grønngylt (*Symphodus melops*) og ca. 100 000 berggylt (*Lebrus bergylta*). Formålet med innførselen er at fisken skal benyttes som rensefisk i norske akvakulturanlegg tilhørende Alsaker Fjordbruk, Bremnes Seashore, Eide Fjordbruk, Grieg Seafood, Linga Laks, Marine Harvest, Norway Royal Salmon (NRS) og Salmar Farming. Innførselen er planlagt å skje i perioden 13.05.2019 til 19.10.2019.

Som risikoreduserende tiltak har søker påpekt at det vil bli utført sortering av fisken basert på størrelse og art, samt utsetting av undermålsfisk og fisk med sårskader og andre lyter. Fisken skal transporteres i enheter godkjent av norske myndigheter og Mattilsynet.

Det rettslige grunnlaget

Formålet med forskrift 19. juni 2015 nr. 716 om fremmede organismer (forskriften) er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1.

Etter forskriften § 6, kreves det tillatelse for innførsel av leppefisk, herunder artene bergnebb, grønngylt og berggylt. Disse artene er ikke omfattet verken av forbudet mot innførsel i § 5, eller av unntaket fra kravet om innførseltillatelse i § 2 eller § 7. Miljødirektoratet kan etter søknad, gi tillatelse til innførsel. Utsetting av rensfisk i akvakulturanlegg krever ikke tillatelse etter forskriften, jf. § 11 første ledd bokstav h.

Miljødirektoratet kan, etter søknad, gi tillatelse til innførsel av omsøkte organismer. Prinsippene i naturmangfoldloven (nml.) §§ 8 til 12 er lagt til grunn som retningslinjer i vurderingen, jf. nml. § 7. Andre viktige samfunnsinteresser skal også trekkes inn i vurderingen, jf. nml. § 14. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at innførselen eller utsettingen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 tredje ledd. Vurderingen av om det skal gis tillatelse etter forskriften, skal ikke omfatte hensyn til planters, dyrs og menneskers liv og helse som ivaretas av smittevernloven og matloven, jf. nml. § 32 tredje ledd. Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 fjerde ledd.

Kunnskapsgrunnlaget

Grønngylt, berggylt og bergnebb er leppefiskarter som naturlig finnes langs norskekysten. De er i all hovedsak utbredt fra Middelhavet og Nord-Afrika til Trondheimsfjorden i Norge, selv om noen går så langt nord som til Lofoten. Artene blir benyttet i lakseoppdrett for å bekjempe lakselus.

Det foreligger relativt lite kunnskap om leppefiskens genetiske sammensetning på populasjonsnivå. For grønngylt og bergnebb er det imidlertid observert en sterk genetisk forskjell mellom populasjoner fra Skagerrak (herunder Sør-Norge og svenskekysten) og populasjoner fra nordvestlige områder langs norskekysten (Blanco Gonzalez et al., 2016; Jansson et al., 2017).

Spredningsbarrieren mellom de to områdene er antatt å befinne seg i området mellom Lista og Jæren (Blanco Gonzalez et al., 2016). Det er også observert en sterk genetisk forskjell mellom populasjoner av bergnebb fra Skandinavia (herunder Skagerrak og nordvestlige områder langs norskekysten) og populasjoner fra andre deler av Europa (Knutsen et al., 2013; Jansson et al., 2017). Det er rimelig å anta at dette også kan være tilfellet for andre leppefiskarter som er relativt stasjonære og holder seg til et begrenset område. Videre er det kjent at det er livshistorie-forskjeller mellom leppefisk fra Skagerrak og Vestlandet, der fisken blir maksimalt tre år i Skagerrak, men opp mot åtte år på Vestlandet (Halvorsen et al., 2016).

Jansson et al. (2017) har gjort genetiske undersøkelser som indikerer at bergnebb, importert fra vestkysten av Sverige, har rømt fra merder eller blitt satt ut for et annet ukjent formål, og overlever i vill tilstand lengre nord langs norskekysten. Import og utsetting av ikke-lokal leppefisk kan potensielt påvirke de lokale bestandenes evne til å overleve og reproducere, og hybridisering mellom ikke-lokale og lokale leppefisk kan medføre store konsekvenser for lokale leppefiskbestander, da lokalt evolusjonære tilpasninger som har utviklet seg over tid kan endres eller forsvinne (Blanco Gonzalez et al., 2016). Det er imidlertid usikkert i hvilken grad ikke-lokal

leppefisk som brukes som rensefisk påvirker de lokale bestandene og deres genetiske sammensetning.

Når det gjelder risiko for negative effekter ved innførsel av svenske leppefisk, har Miljødirektoratet i forbindelse med tidligere importsaker innhentet faglige råd fra Havforskningsinstituttet (IMR), som har utarbeidet notatet «Råd/kunnskapsstøtte - Innførsel av leppefisk Danmark - Sverige» (Skriftesvik et al., 2018). IMR påpeker at det er godt dokumentert at det er stor genetisk forskjell mellom grønngylt og bergnebb fra Sør-Norge/Sverige og Midt-Norge. Fra notatet fremkommer det også at tilgjengelig kunnskap tilsier at jo større den fysiske avstanden mellom utfisking og utsettingsområdet er, jo større er de genetiske forskjellene mellom fisken. Følgelig øker sannsynligheten for potensielle negative konsekvenser ved rømming og innblanding inn i de lokale bestandene med økende avstand. Ut ifra generell kunnskap og erfaringer med f.eks. laksebestander og at fisk utsatt i merder kan rømme, er det en viss risiko for negativ påvirkning av lokale bestander av leppefisk.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet mener det er grunner for å kunne avslå denne og tilsvarende søknader på grunn av risiko for konsekvenser på stede egne bestander av leppefisk nord for Lista/Jæren i Norge. Etter nml § 14 skal imidlertid også søknaden vurderes opp mot andre viktige samfunnsinteresser. Det er dette som medfører at det konkluderes annerledes. Risiko for *vesentlige uheldige følger* kan også reduseres ved at fisken i minst mulig grad rømmer og havner i naturen.

Miljødirektoratet er ikke myndighet til å forvalte leppefiskfiske, transport og utsetting på nasjonalt plan, og per i dag er det ingen regulering av bruk og utsetting av leppefisk fanget Norge i andre områder langs norskekysten. Men vi vet nå at Bestanden av leppefisk i Sør-Norge og langs den svenske vestkysten er genetisk sett relativt homogen (Blanco Gonzalez et al. 2016). Det er dermed ikke særlig forskjell på om leppefisk fanget i f.eks. Østfold i Norge eller utenfor vestkysten av Sverige blir benyttet som rensefisk på akvakulturanlegg i hele Norge.

Risikoen vil etter Miljødirektoratets vurdering, være tilnærmet lik ved transport av leppefisk innen landets grenser som ved import fra Sverige. Miljødirektoratet trekker ut i fra dette at den slutning at det er forskjellsbehandling som ikke er tilstrekkelig saklig begrunnet, dersom vi avslår søknaden om import av leppefisk fra den svenske vestkysten til bruk som rensefisk ved akvakulturanlegg i Norge, samtidig som fisk av tilnærmet samme genetiske bestand innenlands, benyttes i samme område.

Vedtak

Miljødirektoratet gir Leppefisk.com AS tillatelse til innførsel av inntil 1,3 mill. individer leppefisk til bruk som rensefisk i akvakulturanlegg, jf. forskrift om fremmede organismer § 6. Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. Tillatelsen er gyldig i perioden 13.05.2019 til 19.10.2019
2. Tillatelsen omfatter import av fisk fra vestkysten av Sverige, i området mellom Göteborg og grensen til Norge, og gjelder for totalt inntil 1,3 mill. individer hvorav:

Inntil 700 000 individer er Bergnebb
Inntil 500 000 individer er Grønngylt
Inntil 100 000 individer er Berggylt
3. Tillatelsen omfatter kun de områder som er omsøkt.
4. Bedriften skal kunne dokumentere antall individer som er importert til Norge, hvor de er fanget, dato for innførsel, hvilket anlegg som har mottatt leppefisk, dato for mottak og hvor mange individer av de forskjellige artene hvert anlegg har mottatt.
5. Dokumentasjonen i punkt 4. skal oversendes Miljødirektoratet senest tre måneder etter 19.10.2019.

Miljødirektoratet kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen dersom vilkår ikke følges, eller dersom ny kunnskap tilsier at risikoen for uheldige følger for biologisk mangfold er større enn antatt, jf. nml. § 67.

Klage

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra det tidspunkt underretning om avgjørelsen er kommet fram. Eventuell klage skal angi det vedtak som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til: Miljødirektoratet, Postboks 5672 Torgarden, 7485 Trondheim

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Kari Holden
seksjonsleder

Sindre Sæterlid Aas
rådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Referanser

Blanco Gonzalez, E., Knutsen, H., & Jorde, P. E. 2016. Habitat discontinuities separate genetically divergent populations of a rocky shore marine fish. *PLoS ONE* 11 (10): e0163052

Halvorsen, K.T., Sørvalen, T.K., Durif, C., Knutsen, H., Olsen, E.M., Skiftesvik, A.B., Rustand, T.E., Bjelland, R.M., Vøllestad, L.A. 2016. Male-biased sexual size dimorphism in the nest building corkwing wrasse (*Symphodus melops*): implications for a size regulated fishery, *ICES Journal of Marine Science*, Volume 73, Issue 10, 1 November 2016, Pages 2586-2594, <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsw135>

Jansson, E., Quintela, M., Dahle, G., Albretsen, J., Knutsen, H., André, C., Strand, Å., Mortensen, S., Taggart, J. B., Karlsbakk, E., Kvamme, B. O. & Glover, K. A. 2017. Genetic analysis of goldsinny wrasse reveals evolutionary insights into population connectivity and potential evidence of inadvertent translocation via aquaculture. *ICES Journal of Marine Science*, doi: 10.1093/icesjms/fsx046

Knutsen, H., Jorde, P. E., Blanco Gonzalez, E., Robalo, J., Albretsen, J., Almada, V. 2013. Climate change and genetic structure of leading edge and rear end populations in a northward shifting marine fish species, the corkwing wrasse (*Symphodus melops*). *PLoS ONE* 8, e67492

Skiftesvik, A.B., Glover, B. og Sandlund, N, 2018; *Råd/kunnskapsstøtte - Innførsel av leppefisk Danmark - Sverige*, Havforskningsinstituttet, 6 s

Vedlegg

Skiftesvik, A.B. Glover, B., Sandlund, N. 2018. *Råd/kunnskapsstøtte - Innførsel av leppefisk Danmark - Sverige*, Havforskningsinstituttet, 6 s